

Torneå stad
Tekninen palvelu kaupunkirakenne
Suensaarenkatu 4
95400 TORNEÅ

Referens: Begäran om yttrande 22.12.2011

UTKAST TILL EN DELGENERALPLAN FÖR HAVSVINDKRAFTSPARK UTANFÖR RÖYTTÄ, TORNEÅ

Finsk-svenska gränsälvscommissionen tackar Torneå stad för ovan nämnd begäran om yttrande och framhåller följande.

Enligt artikel 1.2 i den finsk-svenska gränsälvsöverenskommelsen gäller överenskommelsen över hela planerat område. Detta kräver att man noggrant undersöker innehållet samt syfte av överenskommelsen när man utarbetar planen och verksamheten. Kommissionen påpekar även att det är viktigt att ta hänsyn till likabehandling av de svenskspråkiga under samrådet.

Man har önskat att gränsälvscommissionen tar ställning till projektets överensstämmelse med gränsälvsöverenskommelsen när det gäller fiske. I överenskommelsens artikel 3 definieras rätt till vattnet och vattenområdena i gränsälvarna. I artikel konstateras att nyttjandet enligt artiklan får inte försvåra fisket. Enligt motiveringar 'avsikten med hänvisningen till riksgränsen och till de nationella rättsordningarna är att betona att artikeln tar ställning endast till riksgränsens rättsverkan. Syftet med artiklen är att säkerställa att gränsen inte föranleder ett hinder för olika verksamheter. Genom artiklas inrättas dock inga nya rättigheter som avviker från det nationella rättsordningarna'. Tillsvidare hänvisar man till rättsordningen, eftersom allmännyttjande av vatten och allemansrätten i vardera landet också avses det. Artikeln hänvisar alltså till allmännyttjandet och i allmänhet får man inte försvåra fisket. Enligt vardera landets rättordning är det dock möjligt att försvåra fisket till viss del, men det förutsätter förfaranden enligt nationell rättordning inkl. tillståndsförfarandet.

I gränsälvsöverenskommelsen fästar man särskild vikt vid skydd och hållbar nyttjande av fiskbestånden. Området i frågan anses vara viktigt för fiskreproduktion samt ett viktigt födosöksområde, samt för vandringsfiske. I handlingar föreslås att gränsälvsöverenskommelsens fredningszoner lämnas utanför vindkraftens områdena. Det är naturligtvis ett minimikrav. Planutkastet visar inte hurdana bestämmelser har man tänkt för fredningszoner. Bl.a. kabeldragning kan ha mångsidiga påverkan även på vandringsfiske både i byggnads- och verksamhetsfasen samt under möjliga demontering. Befintliga information om konsekvenser är motstridiga.

Kommissionen anser att man i första hand måste planera verksamheten på sådant sätt att man inte försvårar fisket betydligt, och sekundärt på sådant sätt att man minskar skadorna så länge som möjligt under projektets hela livscykel med hänsyn till åsikter från fiskare och experter. Därför är det till exempel inte meningsfullt att planera vindkraftsenheter på ryssjaställen i bruk eller i deras omedelbara närhet. I planmaterialet har man inte granskat tillräckligt varken de negativa följder för fiskfauna eller fisket eller möjligheter att minska sådana följder. Kommissionen betonar att området är en del av ett viktigt område för fiskefauna och fisket, och fisket måste ha möjligheter att fortsätta i framtiden på både finska och svenska sidan av gränsen även på kustområden.

Även andra parter inom planens påverkansområde har framtagit kritiska ställningar till projektet. Enligt gränsälvsöverenskommelsen ska särskilt vikt fästas vid bl.a. naturvård, kulturmiljövård och miljöskydd i området. Området är kustområde samt avsevärt landhöjningskust, vilket sätter specifika krav för planen. I omedelbar närheten finns Haparanda skärgård som är ett område med riksintresse i naturvård. Man måste säkerställa

15.3.2012
ÖVERSÄTTNING

att bedömning av konsekvenser rörande även det här området är tillräcklig, samt att man tar hänsyn till dem.

I planer måste man samordna olika verksamhet inom området, och eftersom man kan medge byggnadstillstånd för vindkraft på grund av generalplanen, måste man ta hänsyn till olika synpunkter senast nu. Inom planen kan det betyda även minskning av vindkraftenheter, förändring av placering av enheter, linjering av kabler eller motsvarande bestämmelser inom planen.

Byggandet av vindkraft förutsätter även annat tillståndsförvarande såsom vattentillstånd samt möjligen tillstånd enligt miljöskyddslagstiftningen, med vilka kan man i sista hand lösa frågor gällande byggande och verksamhet, men i planen ska man ändå lösa principiella frågor så långt som möjligt. Bestämmelser i planen måste dock vara tillräckligt entydiga, eftersom man menar inte ha en detaljplan.

Sammanfattningsvis kan man säga att bedömning av helhetspåverkan till fiskfauna (och fisket) och övrig natur samt annat bruk av området är ändå ofullständig. Även nationella myndigheter har krävat övriga utredningar både i MKB-fasen samt under myndighetssamråd gällande planen. Bara på grund av bedömning av helhetspåverkan kan man utvärdera godkännandet av projektet samt lämplighet av förebyggande och minskning av påverkan.

Det finns planer för vindkraftpark eller annan verksamhet för betydligt stora delar av Bottenvikens låga områden, vilket kan ha oförutsägbara konsekvenser till Bottenvikens ekologiska balans. Tillräckliga granskningar har man inte föreslagit någonstans. Myndigheter måste ta hänsyn till att man har tillräcklig information av interaktioner för att bereda planen.

Kari Kinnunen
Ordförande

Johan Antti
Vice ordförande

Eira Luokkanen
Kommissionens sekreterare